

Diarienummer:
IMY-2025-5143

Ert diarienummer:
Fi2025/00457

Datum:
2025-06-04

Yttrande över AI-kommissionens Färdplan för Sverige (SOU 2025:12)

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) ser positivt på att Sverige strategiskt tar sig an AI-frågorna för att främja innovation, konkurrenskraft och ekonomisk tillväxt. Enligt IMY går denna utveckling att förena med säker och laglig användning av personuppgifter. Satsningar på AI som integrerar ett starkt integritetsperspektiv är av central betydelse både för Sveriges säkerhet och konkurrenskraft, men också för skyddet av enskildas personliga integritet. AI-kommissionens förslag till färdplan för Sverige är därmed ett betydelsefullt bidrag till den AI-strategi Sverige behöver besluta om och genomföra.

Färdplanen är i sig inte ett betänkande i traditionell mening. Det rör sig snarare om en samling förslag som i flera fall kräver ytterligare överväganden och konsekvensanalyser. IMY har valt att avgränsa yttrandet till de frågor som är av störst relevans utifrån vårt uppdrag som dataskyddsmyndighet.

Det behövs satsningar på AI

IMY tillstyrker förslagen om satsningar på AI-verkstad för offentlig sektor, gemensam AI-infrastruktur, ökade anslag till forskning om PET-tekniker och insatser för att höja kunskapen om AI för alla. IMY har under flera år arbetat aktivt med vägledning om AI och ser ett fortsatt stort behov av sådana satsningar.

Initiativ för ökad tillgång till data

AI förutsätter tillgång till data. Ökad tillgång till just personuppgifter eller uppgifter som i dag omfattas av sekretess kräver dock mycket noggranna överväganden. IMY konstaterar att färdplanen i denna del innehåller ett flertal förslag som med nödvändighet kräver fortsatt utredning. Det gäller exempelvis förslaget om att ändra grunderna för vad som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen. Om regeringen tillsätter en utredning för att överväga en sådan ändring vill IMY framhålla vikten av att direktiven till utredningen skrivs med iakttagande av att det rör sig om svåra avvägningar och att förslag av detta slag har stora effekter på integritetsskyddet i samhället.

Minska regulatorisk osäkerhet

IMY delar AI-kommissionens bild av att osäkerhet kring dataskyddsförordningens tillämpning och tolkning riskerar att hämma innovation. Det är därför nödvändigt med mer vägledning om dataskyddsförordningen, till exempel vad som gäller vid användning av olika typer av molntjänstlösningar. Vägledning behöver tas fram i dialog med berörda aktörer och branscher för att säkerställa att den möter de behov som finns. I möjligaste mån bör vägledningen vara harmoniserad på EU-nivå.

Postadress:
Box 8114
104 20 Stockholm

Webbplats:
www.imy.se

E-post:
imy@imy.se

Telefon:
08-657 61 00

IMY vidtar för närvarande en rad åtgärder för att stärka sin kapacitet att ge målgruppsanpassad vägledning och genomföra projekt i myndighetens regulatoriska sandlåda tillsammans med privata och offentliga aktörer i syfte att minska den regulatoriska osäkerheten. Som en del i detta inrättar IMY vid årsskiftet en särskild avdelning med ansvar för vägledning och innovation (se även nedan).

IMY ser ett behov av att regeringen ser över regelverk för att säkerställa att de inte hindrar innovation och teknisk utveckling. Det gäller även de så kallade registerförfattningarna. Många gånger innebär det att säkerställa att lagarna är utformade på ett teknikneutralt sätt och att de krav som ställs innebär en lämplig balans mellan integritetsskyddet och behovet av att behandla personuppgifter. Det bör också övervägas om reglering som i dag finns i lag i stället kan läggas på förordningsnivå för att skapa en mer lätttrölig reglering som kan anpassas efter de behov som uppkommer.

IMY har särskilt lyft behovet av en översyn av dataskyddsförordningen i syfte att säkerställa ett effektivt och balanserat skydd av den personliga integriteten (se rapporten Integritet och ny teknik 2020–2024). IMY bedömer att det, tillsammans med mer vägledning, är en bättre och effektivare väg framåt än en utredning om implementeringen av dataskyddsförordningen i Sverige.

IMY:s regulatoriska sandlåda

IMY tillstyrker AI-kommissionens förslag om att utöka IMY:s regulatoriska sandlåda om dataskydd för såväl offentlig sektor som näringsliv. IMY fick i vårandringsbudgeten sex miljoner kronor för att skala upp arbetet med den regulatoriska sandlådan, vilket gör att IMY redan nu har kunnat påbörja arbetet. För att denna satsning ska få effekt är det nödvändigt att IMY får den ramhöjning om 16 miljoner kronor som AI-kommissionen föreslår.

IMY avstyrker AI-kommissionens förslag om att inom viss tid ge icke-bindande besked till verksamheter om en viss AI-lösning är i linje med dataskyddsregelverket. Att tillhandahålla sådan vägledning till enskilda aktörer skulle kräva omfattande resurser som i så fall behöver tas från andra delar av IMY:s verksamhet. Förslaget kan därmed få till följd att IMY inte längre kan styra över sina resurser vilket skulle kunna bli problematiskt i förhållande till skyddet för IMY:s särskilda ställning som oberoende myndighet enligt EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Därtill bör tilläggas att institutet förhandssamråd, som redan finns idag, ger verksamheter möjlighet att samråda med IMY under vissa förutsättningar och inom vissa tidsramar.¹ Genom förhandssamrådsförfarandet kan IMY ge skriftliga råd om hur aktörer ska gå vidare med en planerad behandling av personuppgifter.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Eric Leijonram efter föredragning av juristen Linda Markus. Vid den slutliga handläggningen har även rättschefen David Törngren, stabschefen Elin Almqvist, stabsanalytikern Carin Sundhage och enhetschefen Per Nydén medverkat.

Eric Leijonram

¹ IMY ska enligt dataskyddsförordningen svara på en begäran om förhandssamråd inom åtta veckor. IMY kan förlänga tiden med sex veckor om det är en begäran som rör en komplicerad behandling av personuppgifter. Om IMY behöver mer information om den planerade behandlingen pausas tiden medan IMY väntar på svar. Om en aktör begär förhandssamråd enligt brottsdatalogen ska IMY inom sex veckor lämna en bedömning av den planerade behandlingen. Om det finns särskilda skäl får denna tiden förlängas med en månad.